

راهنمای جامع حیوانات اهلی

(جلد اول)

سگ

تألیف

دکتر هستی آذرباد

دستیار دوره تخصصی پاتولوژی دامپزشکی
(دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران)

دکتر علی نصیریان

دستیار دوره تخصصی جراحی دامپزشکی
(دانشکده دامپزشکی واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد)

سرشناسه: نصیریان، علی، ۱۳۵۶-

عنوان و پدید آورندگان: راهنمای جامع حیوانات اهلی: جلد اول: سگ / علی نصیریان، هستی آذرآباد

مشخصات نشر: تهران: مرز دانش، ۱۳۸۶.

مشخصات ظاهری: ۴ ج.: مصور (رنگی)

شابک: ۵۵۰۰۰ ریال: ۵-۳۱-۹۹۰۰-۹۶۴-۹۷۸

یادداشت: فیبا

یادداشت: کتابنامه

عنوان دیگر: سگ

موضوع: سگ ها

شناسه افزوده: آذرآباد، هستی، ۱۳۵۹-

رده بندی کنگره: ۶/۲/۴۷۶ SF

رده بندی دیویی: ۶۳۶/۷

شماره کتابخانه ملی: ۶۳-۳۹-۸۵ م

انتشارات مرز دانش

مرکز چاپ و پخش کتابهای دانشگاهی

مؤلفین: دکتر علی نصیریان، دکتر هستی آذرآباد

ناشر: مرز دانش

لینوگرافی: سوره

چاپ: سوره

شمارگان: ۲۰۰۰

نوبت چاپ: اول- ۱۳۸۶

شابک رقعی: ۵-۳۱-۹۹۰۰-۹۶۴-۹۷۸

قیمت: ۵۵۰۰۰ ریال

مرکز پخش: انتشارات مرز دانش

تهران- خیابان انقلاب- خ ابوریحان- کوچه عنصری- پلاک ۱۱

تلفن: ۶۶۴۰۳۶۵۰ - ۰۲۱۲۳۷۱۴۰۳۱ - ۰۲۱۲۳۱۹۵۸۲۲

بنام خدا

کتاب راهنمای جامع حیوانات اهلی (جلد اول) که به وفادار ترین و فداکار ترین حیوان مانوس با انسان که گذشته ای به قدمت تاریخ انسان مدنی دارد، یعنی سگ، اختصاص پیدا نموده است و توسط دو همکار جوان، علاقمند و توانمند جناب آقای دکتر علی نصیریان و سرکار خانم دکتر هستی آذرباد تألیف و به زیور چاپ آراسته شده است را به جامعه دامپزشکی کشور، دامپزشکان و همه علاقمندان به نگهداری سگ به عنوان حیوانی خانگی تبریک عرض می نماید. تلاش این عزیزان در گردآوری و تدوین اطلاعات مربوطه در این مجموعه قابل تحسین بوده و باید اذعان داشت که در روشنگری بعضی از جنبه های نانوشته شده در دیگر متون فارسی بسیار موفق بودند. تسلسل فصول، روانی متن و محتوی مطالب در هر فصل ویژگی خاصی را به کتاب بخشیده که هر خواننده با هر نوع زمینه و سلیقه ای را ترغیب به خواندن و یادگیری می نماید. شیوه نگارش، ادبیات روان و واژه نگاری بکار رفته در این مجموعه این احساس را در خواننده بوجود می آورد که مؤلفین در بیشتر فصول با اتکاء به تجربیات شخصی که در طول سالیان کسب نموده اند به شکلی توانمند و قابل درک برای دیگران که طیف وسیعی از پیشزمینه ها و انگیزه ها را با خود به همراه دارند این مجموعه را تدوین نموده اند.

در خاتمه ضمن آرزوی توفیق برای این دو همکار جوان و شایسته که قبول زحمت نموده و با صرف وقت، وسواس زیاد و کاوش در منابع و مآخذ موجود، این مجموعه زیبا و شکیل را تقدیم علاقمندان به اطلاعاتی همه جانبه در مورد "سگ" نموده اند، داشته و از جناب آقای مهندس غلامی مدیریت محترم انتشارات مرز دانش که با قبول چاپ و توزیع آن، مؤلفین جوان را مورد تشویق قرار داده اند، قدردانی نماید. امید که این مجموعه بارقه ای باشد برای تألیف بیشتر و ارزشمند و فرصتی باشد برای علاقمندان جهت کسب اطلاعات و یافته های نوین و به روز در همه زمینه های دامپزشکی، انشاالله.

پرفسور ایرج نوروزیان

استاد دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران

بهمن ماه ۱۳۸۵

بنام خدا

بالا بلند عشوه گر نقش باز من کوتاه کرد قصه زهد دراز من
دیدي دلا که آخر پيري و زهد و علم با من چه کرد دیده معشوقه باز من

کتابي که پیشرو دارید، اولین جلد از مجموعه کتب راهنمای جامع حیوانات اهلی است که پیرامون جنبه های مختلف سنگ که به عنوان پرجمعیت ترین حیوان اهلی خانگی در سراسر جهان در رابطه با انسان مطرح است، مطالبی را به خوانندگان گرامی ارائه می نماید. در تألیف این مجموعه و بخصوص در جلد اول آن سعی شده در حد بضاعت، بررسی جامع، کامل و همه جانبه ای از نحوه زندگی، مسائل بهداشتی، تغذیه ای، تولید مثلی و سایر خصوصیات و رفتارهای این مخلوق زیبای پروردگار به عمل آید. در فصول مختلف کتاب تلاش شده علاوه بر استفاده از منابع و مآخذ معتبر جهان در این رابطه، تجربیات شخصی مؤلفین در زمینه تربیت، نگهداری و برخی از جنبه های کلینیکی نیز گنجانده شود. این مکتوب حاصل حدود ۲ سال تلاش و مطالعه و صرف زمانی نزدیک به دو هزار ساعت می باشد و به عنوان اولین اثر منتشر شده مؤلفین، بری از کاستی و سستی نخواهد بود و البته این امید که انتقادات و راهنماییهای اساتید بزرگوار این زمینه، ما را در ادامه راه تازه در پیش گرفته یاری خواهد کرد، محرکی و مشوقی برای کتابت آثار دیگر می باشد.

لطف پروردگار در را در توانایی ارائه آموخته هایم در صفحه صفحه این دفتر جاری و ساری می یابم و جز شکر و خضوع، چیزی لایق این همه لطف ندارم. آغازین برگ این دفتر، مزین به زیور مقدمه ای مشوق و کوچک نوازانه استاد بزرگ، جناب آقای دکتر ایرج نوروزیان است که بسی مایه قوت قلب و اعتماد بنفس ما در این زمینه شده است و نهایت سپاس و قدردانی را از ایشان داریم. در ضمن بر خود واجب می دانم از بزرگوارانی که ما را در نگارش این کتاب یاری نموده اند نهایت تشکر و امتنان را داشته باشم. با سپاس از سرکار خانم فاطمه حاجی سید جواد، مادر گرامی و بزرگوارم که در نگارش بخشهای پایانی این مجموعه از راهنماییهای ایشان بهرمنم شدم. همچنین نهایت تشکر و قدردانی فراوان از همکار بزرگوار و دانشمند سرکار خانم دکتر بیتا وزیر که در تصحیح بخشهایی از کتاب یاریم نموده اند را دارم. از دوست و همکار عزیزم جناب آقای دکتر نیما وزیر که طراحی جلد این اثر را قبول زحمت فرمودند سپاسگذارم. همچنین قدردانی خاضعانه خود را نسبت به استاد و دوست گرامی جناب آقای دکتر فرخ رضا کبیر که بیشتر آموخته هایم را مدیون شاگردی سالهای طولانی در محضر ایشان می دانم، ابراز می نمایم. در خاتمه بر خود لازم می دانم از زحمات سرکار خانم دکتر هستی آذرآباد، همکار فرزانه و بزرگوارم که در نگارش این مکتوب سعی و تلاش فراوان نموده اند، تشکر و قدردانی نماید.

تحفه ایست سبز، در حد وسع، هر چند ناچیز، امید که مقبول افتد.

دکتر علی نصیریان

تهران- بهمن ۱۳۸۵

به نام خداوند جان آفرین
خداوند بخشنده دستگیر
بر او علم یک ذره پوشیده نیست
پرستار امرش همه چیز و گس
نه ادراک در کنه ذاتش رسید
توان در بلاغت به سبحان رسید

حکیم سخن در زبان آفرین
کریم خطا بخش پوزش پذیر
که پیدا و پنهان به نزدش یکی است
بنی آدم و مرغ و مور و مگس
نه فکرت به غور صفاتش رسید
نه در کنه بی چون سبحان رسید

در گستره بیکران حیات در عالم وجود، هر موجود، دنیایی است بس عظیم که در عرصه لایتناهی علوم شناخته می شود. از این رو حرکت آدمی در مسیر شناخت هر موجود، راهی است در جهت شناخت خویش و شاید این مسیر، خود دروازه ای باشد به سوی شناخت آن یگانه خالق هستی بخش.

و حال پروردگار مهربان را سپاس می گوئیم که این توانایی را به ما عطا نمود تا در مسیر پر رمز و راز معرفت، بر گوشه ای از دیوان عالم خلقت تفعلی ژنیم و با معرفی سگ، به عنوان یکی از زیباترین و با وفاترین مخلوقات بر پیکره این کره خاکی، و با اشاره بر ویژگی های خارق العاده آن، کاربردهای این حیوان با ارزش در زمینه های متعدد زندگی و نیز معرفی برخی از بیماری ها علی الخصوص بیماری های مشترک بین حیوان و آدمی که خود میتواند در حفظ بهداشت عمومی موثر واقع گردد.

و در خاتمه نیز با ذکر عقاید فکری و مذهبی موجود در ارتباط با فلسفه وجود روح در عالم موجودات و بازگشت آن پس از مرگ در آیین های مختلف علی الخصوص در دین مبین اسلام، آیین زرتشت، هندو و نیز در یونان باستان، آغازگر حرکتی نوین در مسیر دستیابی به چنین معرفتی گردیم. گرچه در دریای بیکران علم، این حرکت ذره ای ناچیز خواهد بود، اما شاید بتوان گفت که قدمی کوچک در فهم سلسله در هم پیچیده آفرینش، درک حکمت و شاید فلسفه وجودی خلقت هر مخلوق باشد. در این رهگذر شایان ذکر خواهد بود که این اثر نیز همچون تمامی آثار به جای مانده از بشر، عاری از کم و کاستی نبوده و امید بر آن است که دوستداران وادی علم و معرفت، هر گونه نقص و کاستی را بر ما ببخشایند. اینجانب وظیفه خود می داند که از حمایت های استاد ارجمندم جناب آقای دکتر ایرج نوروزیان در تکمیل این اثر کوچک صمیمانه تشکر نمایم. همچنین از کمک دوست و همکار عزیزم سرکار خانم دکتر پروانه صیفوری نیز سپاسگزارم. امید بر آن است که این مجموعه کوچک، مقبول افتد و مورد عنایت تمامی علاقمندان به دنیای زیبا و پر رمز و راز حیوانات، دامپزشکان، تمامی دانش پژوهان حیطه جانورشناسی و علاقمندان به فلسفه وجود واقع گردد.

فهرست

مقدمه

۱۸	دوست قدیمی
۱۹	منشاء پیدایش و سیر تکاملی سگ
۲۱	اهلی شدن سگ
۲۳	تاریخچه حضور سگ در کنار انسان
۲۸	خصوصیات بیولوژیک
۲۸	درجه حرارت
۲۹	تنفس
۲۹	ضربان قلب
۲۹	گروه های خونی
	حواس پنجگانه
۳۰	بینایی
۳۲	شنوایی
۳۳	بوایی
۳۴	چشایی
۳۴	لامسه
	فیزیولوژی و ساختمان بدن
۳۵	دستگاه عصبی
۳۶	دستگاه گردش خون
۳۶	دستگاه تنفس
۳۷	دستگاه گوارش
۳۷	دهان
۳۷	دندانها
۳۹	حلق
۳۹	مری
۳۹	معده
۴۰	روده کوچک
۴۰	روده بزرگ
۴۱	ساختار اسکلتی
۴۲	سیستم عضلانی

۴۲		دستگاه ادراری
		دستگاه تولید مثل
۴۳		دستگاه تناسلی نر
۴۴		دستگاه تناسلی ماده
۴۴		پوشش خارجی
۴۷		انتخاب و تهیه سگ
۵۰		تازه وارد
۵۰		نام گذاری
		تغذیه
۵۶		تغذیه توله های زیر ۲ ماه
۵۸		تغذیه توله های ۲ تا ۶ ماه
۶۱		تغذیه توله های ۶ ماه تا ۱ سال
۶۴		تغذیه سگهای بالغ
۶۵		تغذیه سگهای ماده در دوران آبستنی
۶۷		تغذیه سگهای ماده در دوران شیر دهی
۶۸		تغذیه سگهای پیر
۶۹		آب
		محل نگهداری
۷۱		محل نگهداری توله های زیر ۲ ماه
۷۱		محل نگهداری توله های بالای ۲ ماه
۷۲		محل نگهداری سگهای بالغ
۷۳		
		بهداشت
۷۶		مراقبتهای بهداشتی از توله های زیر ۲ ماه
۷۶		واکسیناسیون
۷۷		داروهای ضد انگل
۸۰		حمام کردن
۸۳		برس زدن
۸۶		

۸۷	آرایش و کوتاه کردن موها
۸۸	نظافت چشمها
۸۹	نظافت گوشها
۹	نظافت دهان و دندان
۹۳	کوتاه کردن ناخن ها
۹۴	تخلیه کیسه های مقعدی
۹۶	تعیین سن
۹۶	اخلاق و رفتار عمومی سگ
۹۶	خاکستری شدن موها
۹۷	تغییرات چشمی
۹۷	تعیین سن از روی دندانها
	تولید مثل
۱۰۸	بلوغ و میل جنسی در سگهای نر
۱۰۹	بلوغ جنسی در سگهای ماده
۱۱۰	دوره های جنسی سگ ماده
	جفتگیری
۱۱۳	زمان جفتگیری
۱۱۴	انتخاب جفت مناسب
۱۱۵	رفتار جفتگیری
۱۱۶	عدم تمایل سگ نر به جفتگیری
۱۱۸	عدم تمایل سگ ماده به جفتگیری
۱۱۹	آبستنی
۱۲۰	تشخیص آبستنی
۱۲۲	مراقبتهای دوران آبستنی
۱۲۳	مراقبتهای قبل از زایمان
۱۲۵	زایمان طبیعی
۱۲۸	سخت زایی و عمل سزارین
۱۲۹	مراقبتهای پس از زایمان
۱۳۱	آبستنی کاذب

۱۳۱	از دست رفتن آبستنی
	ناباروری
۱۳۳	ناباروری در سگهای ماده
۱۳۶	ناباروری در سگهای نر
۱۳۸	جلوگیری از آبستنی
۱۳۹	به تعویق انداختن فحلی
۱۴۰	عقیم کردن
۱۴۱	عقیم کردن سگهای ماده
۱۴۳	عقیم کردن سگهای نر
۱۴۵	رفتار شناسی
۱۴۶	رفتار شناسی توله ها
۱۴۷	رفتار شناسی سگهای بالغ
۱۵۰	رفتار شناسی سگهای مهاجم
۱۵۲	زبان بدن
۱۵۹	نژادهای سگ
۱۵۹	سگهای کار
۱۶۰	ژرمن شپرد German shepherd
۱۶۲	گريت دين Grate dane
۱۶۴	دایرمن Dobermann
۱۶۵	باکسر Boxer
۱۶۶	بول داگ Bull dogge
۱۶۷	راتویلر Rottweiler
۱۶۸	ماستیف Mastiff
۱۶	بول ماستیف Bull Mastiff
۱۷۰	ماستیف ناپلی Neopolitan Mastiff
۱۷۰	چاو چاو Chow chow
۱۷۲	سنت برنارد Saint Bernard
۱۷۳	کاکر اسپانیل انگلیسی English Cocker Spaniel
۱۷۴	کاکر اسپانیل آمریکایی American Cocker Spaniel

۱۷۵	Lhasa Apso	لهاسا آپسو
۱۷۶	Shar pei	شارپنی
۱۷۷	Collies	سگهای کولی
۱۷۸	Bearded Collie	کولی ریش دار
۱۷۹	Rough Collie	کولی مو زبر
۱۸۰	Smooth Collie	کولی مو نرم
۱۸۰	Pinscher	پینچر
۱۸۱	Shetland Sheepdog	سگ گله شتلاند
۱۸۲	Belgium shepherd	سگ گله بلژیکی
۱۸۳	Siberian husky	هاسکی سبیری
۱۸۴	Alaskan Malamute	مالاموت آلاسکایی
۱۸۴		سگ های شکاری
۱۸۵	Dachs hund	داشپوند
۱۸۶	Grey hound	گری هوند
۱۸۷	Basset hound	باست هوند
۱۸۸	Pointer	پوینتر
۱۸۹	English setter	ستر انگلیسی
۱۹۰	Irish setter	ستر ایرلندی
	Retriever	رتریور
۱۹۱	Golden Retriever	رتریور طلایی
۱۹۲	Labrador Retriever	رتریور لابرادور
۱۹۲	Chesapeake - Bay - Retriever	رتریور قرمز چسپیک
۱۹۳	Basenji	باسنجی
۱۹۴	Dalmain	دالمانین
۱۹۵	Beagle	بیگل
		سگ های تازی
۱۹۶	Afghan hound	تازی افغانی
۱۹۷	Saluki	سالوکی
۱۹۹	Pharaoh hound	هوند فرعون
۱۹۹	Whippet	تازی تیز رو
۲۰۹		سگهای تیر

۲۰۹	Airedale Terrier
۲۱۰	Bedlington Terrier
۲۱۱	Border Terrier تربیر مرزی
۲۱۲	Fox Terrier
۲۱۳	Sky Terrier
۲۱۴	Scottish Terrier
۲۱۵	Tibetan Terrier
۲۱۵	Cairn Terrier
۲۱۶	Australian Terrier
۲۱۷	Bull Terrier
۲۱۸	Dandie Dinmont
۲۱۹	Boston Terrier
	سگ های خانگی
۲۲۰	Poodle پودل
۲۲۱	Spitz اسپیتز
	سگ های عروسی
۲۲۲	Chi-hua hua شی هوا هوا
۲۲۳	Pomeranie پامرانی
۲۲۴	Pekingese پکینز
۲۲۵	Yorkshire Terrier یورکشای تربیر
۲۲۶	English toy terrier
۲۲۶	Shih tzu شیتزو
۲۲۷	Papillon پاپیلون
۲۲۷	Pug پاگ
۲۲۸	Miniature pinscher مینیچر مینیاتوری
۲۲۹	Maltese مالتز
۲۲۹	Lowchen
۲۳۰	Japanese chin
۲۳۷	تربیت
۲۳۹	اصول تربیت

۲۴۰	تعیین محدودیتها
۲۴۲	آموزش برای توالی رفتن
۲۴۳	گاز نگرفتن
۲۴۴	نپریدن روی پا و بدن
۲۴۵	استفاده از تسمه و قلاده
	آموزشهای ابتدایی
۲۴۷	آموزش قدم زدن
۲۴۹	بنشین، پاشو، وایستا
۲۵۰	بخواب
۲۵۰	برو، بیا
۲۵۱	رفتن به لانه
۲۵۲	آوردن و دادن اشیاء
۲۵۲	دست دادن
۲۵۳	غلت زدن
۲۵۳	نگرفتن غذا از غریبه
۲۵۴	آموزشهای پیشرفته
۲۵۵	نگهبانی
۲۵۷	نگهبانی و مراقبت از گله
۲۵۹	شکار
۲۶۱	ردیابی
۲۶۱	مواد مخدر
۲۶۲	امداد و نجات
۲۶۳	سگهای جنگی
۲۶۵	سایر موارد
	مسافرت
۲۶۸	بیماری های شایع در سگ
۲۷۹	بیماری های پوستی
۲۸۰	سبوره یا شوره
۲۸۰	عفونتهای پوستی
۲۸۱	درماتیت مرطوب حاد

۲۸۱	درماتیت پوستولی (ایمپتیگو)
۲۸۲	آپسه
۲۸۲	درماتیت چین پوستی
۲۸۲	کالوس یا پینه
۲۸۳	آلرژی یا حساسیت
۲۸۳	انگلهای خارجی
۲۸۳	ککها
۲۸۴	کنه ها
۲۸۵	کنه گوش
۲۸۵	شپش ها
۲۸۶	جرب ها
۲۸۷	جرب گوش
۲۸۷	مياز
۲۸۸	لشمانیازیس
۲۸۸	سرطان های پوست
۲۸۸	زگیل با پاپیلوما
۲۸۹	کارسینومای سلولهای سنگفرشی پوست
۲۸۹	ملانوما
۲۸۹	تومور ماست سلی
۲۹۰	بیماری های خود ایمن پوستی
۲۹۰	پمفیگوس
۲۹۰	بولوس پمفیگوئید
۲۹۰	بیماری های گوارشی
۲۹۱	بیماری های محوطه دهانی
۲۹۱	شکاف کام
۲۹۱	التهاب عمومی دهان
۲۹۲	تومورهای دهانی
۲۹۲	پتیالیسم
۲۹۳	موکوسل بزاقی (سیالوسل)
۲۹۳	بیماری های زبان
۲۹۴	مشکلات دندانی

۲۹۵		بیماری های پریودنتال
۲۹۵		بیماری های حلق
۲۹۶		بیماری های مری
۲۹۶		استفراغ
		بیماری های معده
۲۹۷		التهاب معده
۲۹۷		اتساع و چرخش معده (GDV)
۲۹۸		جسم خارجی در معده
		بیماری های روده ای
۲۹۸		اسهال
۲۹۹		یبوست
۲۹۹		بیماری التهابی روده
۳۰۰		انسداد روده
۳۰۰		التهاب روده انگلی
۳۰۰		ژیاردیازیس
۳۰۱		باد شکم یا نفخ
۳۰۱		التهاب قولون
۳۰۱		تومور های روده
۳۰۲		تورم کیسه های مقعدی
۳۰۲		تومور های مقعد
۳۰۳		التهاب کبد
۳۰۳		چاقی
		بیماری های چشم
۳۰۳		تورم ملتحمه
۳۰۴		ریزش شدید اشک
۳۰۴		گلوکوم
۳۰۴		کاتاراکت یا آب مروارید
۳۰۵		گل مزه
۳۰۵		کراتیت
۳۰۵		کوروی
۳۰۶		بیماری های گوش

۳۰۶	عفونت گوش خارجی
۳۰۷	هماتوم لاله گوش
۳۰۷	ناشنوایی
۳۰۷	جربهای گوش
۳۰۷	بیماری های تنفسی
۳۰۸	التهاب مخاط بینی
۳۰۸	بیماری های حنجره
۳۰۸	التهاب حنجره (لارنژیت)
۳۰۸	تراکئوبرونشیت
۳۰۹	پنوموتوراکس
۳۰۹	ذات الریه استنشاقی
۳۰۹	کرم قلب
۳۱۰	بیماری های دستگاه تناسلی
	بیماریهای دستگاه تناسلی ماده
۳۱۰	التهاب واژن
۳۱۰	آبستنی کاذب
۳۱۱	پیومتر
۳۱۱	کیست های تخمدانی
۳۱۲	ورم پستان
۳۱۲	تومور پستان
۳۱۳	افزایش ضخامت و بیرون زدگی واژن
۳۱۳	تومور مقاربتی قابل انتقال سگها (TVT)
	بیماریهای دستگاه تناسلی نر
۳۱۴	بیماری های پروستات
۳۱۴	بزرگ شدگی پروستات
۳۱۴	تومورهای پروستات
۳۱۵	تورم آلت تناسلی (قضیب) و غلاف آن
۳۱۵	تورم بیضه و اپیدیدیم
۳۱۵	بیماری های دستگاه ادراری
۳۱۵	نارسایی حاد کلیه
۳۱۶	نارسایی مزمن کلیه

۳۱۶		سنگهای ادراری
۳۱۷		بیماری های استخوانی و مفصلی
۳۱۷		بیماری دژنراتیو مفصلی (DJD)
۳۱۸		دیسپلازی مفصل هیپ
۳۱۸		نکروز غیر عفونی سر استخوان ران
۳۱۸		تورم مفصل عفونی
۳۱۹		استئو کندروزیس
۳۱۹		استئومیلیت
۳۱۹		بیماری دیسکهای بین مهره ای
۳۲۰		بیماری های تغذیه ای استخوان
۳۲۰		تومورهای استخوانی
۳۲۰		شکستگی های غضروفی و استخوانی
۳۲۲		فتق ها
		بیماری های غدد درون ریز
۳۲۳		دیابت ملیتوس (دیابت وابسته به انسولین)
۳۲۳		کم کاری غده تیروئید
۳۲۴		پرکاری غده تیروئید
۳۲۴		سندرم کوشینگ
		بیماری های مهم ویروسی
۳۲۵		دیستمپر
۳۲۵		عفونت پارواویروسی در سگ
۳۲۶		هیپاتیت عفونی سگها
۳۲۷		بیماری های مشترک بین انسان و سگ
۳۲۷		هاری
۳۳۰		کیست هیداتیک
۳۳۱		توکسوکاریازیس
۳۳۲		لپتوسپیروز
۳۳۲		کچلی Ring worm
		جراحی های زیبایی در سگ
۳۳۳		قطع دم
۳۳۳		قطع گوش (گوش بری)

۳۳۵	تشخیص بیماریها
۳۳۵	معاینات عمومی
۳۳۶	وسایل کمک تشخیصی
۳۳۶	تشخیص آزمایشگاهی
۳۳۸	مصرف دارو ها
۳۳۸	سرم ها
۳۳۹	آمپولها
۳۴۰	قرص ها و کپسولها
۳۴۲	شربتها
۳۴۳	قطره
۳۴۴	پماد
۳۵۱	راز حیات
۳۵۴	رویای مرگ
۳۶۲	افسانه روح
۳۷۳	منابع فارسی
۳۷۷	مجلات
۳۷	منابع انگلیسی

دوست قدیمی

سگ به عنوان اولین حیوان اهلی شده به دست انسان، هزاران سال است که در کنار او زندگی کرده و با او مانوس بوده و حضورش در کنار انسان به گونه ای با تاریخ بشر درآمیخته است که تفکیک این دو از یکدیگر دشوار به نظر می رسد. وجود صفات نیکویی همچون وفاداری، زیبایی، نجابت و فداکاری در این موجود دوست داشتنی همواره مورد ستایش و قدر دانی آدمیان قرار گرفته و از او به عنوان دوست با وفا و کم توقع انسان یاد شده است و کمتر فرهنگ و مذهب و آئینی در جهان یافت می شود که به نوعی از این دوست و همراه قدیمی انسان سختی به میان نیاورده باشد.

هر چند در جامعه امروز ما، به دلایل گوناگونی از قبیل شرایط زندگی شهر نشینی، پیشینه فرهنگی و قیود مذهبی، تمایل کمتری جهت نگهداری این حیوان نسبت به کشور های دیگر وجود دارد، ولی هنوز هم افراد زیادی بنا به نیازهای متفاوت، تمایل به نگهداری آن در کنار خود دارند. زندگی در روستا ها و مراکز کشاورزی، دامپروری و صنعتی به نوعی با همجواری با سگها عجین شده است، به طوری که تصور یک خانه روستایی بدون سگ نگهبان و یا یک گله گوسفند بدون سگ گله کمی دشوار به نظر می رسد. از سویی دیگر در شهر ها نیز افراد زیادی از مصاحبت و زندگی با این مخلوق منحصر به فرد پروردگار از نهایت لذت و زیبایی بهره مند می شوند و همچون یکی از اعضاء خانواده به او احترام می گذارند.

ما چه در خانه، باغ و یا محل کار خود سگ نگه میداریم یا نه، به هر حال در طول زندگی بارها با این حیوان زیبا برخورد کرده ایم و مطمئناً وقار و غرور و زیبایی او را ستوده و وفا داریش را مثال زده ایم. از این رو دانستن خصوصیات جسمی و روحی، توانایی های خدا دادی، نحوه مراقبت و تغذیه، آگاهی از بیماریهای مشترک بین انسان و سگ و چگونگی پیشگیری از آنها می تواند برای همگان مفید باشد.

در این بخش سعی شده علاوه بر موارد فوق، مطالب جالبی از تاریخچه حیات این حیوان و نکاتی در خصوص ویژگیهای منحصر به فرد آن گنجانده شود که دانستن آن میتواند جالب و شگفت آور باشد.